

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 582/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného JUDr. Richardom Schwarzom, advokátom, Podzámska 32, Nové Zámky, proti uzneseniu Okresného súdu Galanta č. k. 14T/69/2024-578 z 25. apríla 2025 v spojení s opravným uznesením č. k. 14T/69/2024-625 z 15. mája 2025 a proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 3Tos/108/2025-638 z 29. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu č. k. 14T/69/2024-578 z 25. apríla 2025 v spojení s opravným uznesením č. k. 14T/69/2024-625 z 15. mája 2025 a uznesením krajského súdu č. k. 3Tos/108/2025-638 z 29. mája 2025. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenia a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu a aby mu priznal náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd napadnutým uznesením v spojení s opravným uznesením podľa § 147 ods. 1 Trestného poriadku pribral do konania znalecký ústav z odboru zdravotníctva a farmácie: Ústav pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o., Ernestova Bašta 2, Nové Zámky (bod I). Znaleckému ústavu uložil, aby na základe vyšetrenia duševného stavu sťažovateľa ako obžalovaného znalcom z odboru psychiatrie a po oboznámení sa so spisovým materiálom podal znalecký posudok v 5 vyhotoveniach v lehote do 1 mesiaca odo dňa doručenia spisového materiálu a následne tento doručil okresnému súdu k sp. zn. 14T/69/2024 (bod II). Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením z 29. mája 2025 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, ktorými bol ustanovený do trestnej veci sťažovateľa znalecký ústav na účely vyšetrenia duševného stavu sťažovateľa. Sťažovateľ spochybňuje nestrannosť a nezaujatosť ustanoveného znaleckého ústavu, ktorý ho už vyšetroval aj v iných konaniach. Konajúce súdy neprihliadli na námietky a argumentáciu sťažovateľa a na jeho návrh, aby bol do konania pribratý iný znalec.

4. Sťažovateľ v predmetnom trestnom konaní nesúhlasil s pribratím uvedeného znaleckého ústavu, a to z dôvodu, že tento znalecký ústav už v inom trestnom konaní vypracoval znalecký posudok na sťažovateľa. V rámci tohto posudku znalecký ústav sťažovateľa nevyšetрил psychiaticky, uspokojil sa s vyšetrením klinického psychológa. Tento postup považoval sťažovateľ za chybný, preto opatrovatel'ka sťažovateľa podala 5. mája 2025 podnet Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky na prešetrenie postupu tohto znaleckého ústavu a znalcov v rámci vyšetrenia duševného stavu sťažovateľa. Je relevantné, že ministerstvo spravodlivosti poslalo opatrovníčke sťažovateľa oznámenie z 3. júna 2025, kde uviedlo, že začalo konanie o prešetrenie postupu znaleckého ústavu vo veci sťažovateľa.

5. Z uvedeného dôvodu sa sťažovateľ domnieval, že nie je zaručená nezaujatosť znaleckého ústavu a ani jeho odborné a profesionálne posúdenie na vyšetrenie zdravotného stavu sťažovateľa. Krajský súd tieto argumenty neakceptoval primárne s poukazom, že daný znalecký ústav je jediný svojho druhu na území Slovenskej republiky. Ďalej uviedol, že nezistil dôvody na vylúčenie znalca (pomer znalca k veci, vypracovanie znaleckého posudku v tej istej veci, pomer znalca k zadávateľovi alebo pomer znalca k tretej osobe).

6. Z medicínskeho hľadiska sťažovateľ trpí duševnou chorobou – schizofréniou, čo potvrdilo niekoľko znaleckých posudkov, sťažovateľ je už niekoľko rokov liečený medikamentózne pod dohľadom odborných lekárov.

7. V konaní vedenom pod sp. zn. 14T/69/2024 okresný súd ustanovil súdneho znalca MUDr. Maroša Uhrina, ktorý vypracoval znalecký posudok č. 86/2024 z 13. septembra 2024. V záveroch znaleckého posudku tento znalec uviedol, že sťažovateľ trpel duševnou poruchou – chorobou – inou schizofréniou. Znalec tiež uviedol, že sťažovateľ dokázal v čase spáchania skutku aj v súčasnosti rozpoznať nebezpečnosť a protiprávnosť svojho konania. Následne obhajoba predložila do konania znalecký posudok súdneho znalca MUDr. Miroslava Čerňana č. 9/2024 z 27. marca 2024 (pôvodne predložený do konania okresného súdu sp. zn. 17T/60/2022). V záveroch tohto znaleckého posudku je uvedené, že sťažovateľ trpí duševnou chorobou – schizofréniou s tým, že nie je schopný chápať zmysel trestného konania v dôsledku duševného ochorenia, ktorým trpí v súčasnej dobe. Vzhľadom na tieto protichodné znalecké posudky okresný súd napadnutým uznesením pribral do konania znalecký ústav na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku.

8. Podľa sťažovateľa je znalecký ústav zaujatý, a to z dôvodu, že v inom trestnom konaní (sp. zn. 31T/10/2018) bol krajskému súdu v odvolacom konaní sp. zn. 5To/94/2022 predložený rozsudok okresného súdu č. k. 21Ps/12/2022-127 z 22. marca 2023, ktorým bol sťažovateľ

obmedzený v spôsobilosti na právne úkony. V rámci konania bol predložený znalecký posudok súdneho znalca MUDr. Mária Straku č. 183/2022 vykonaný v rámci uvedeného civilného súdneho konania. Následne krajský súd pribral do konania súdneho znalca MUDr. Ivana Karlubu, ktorý vypracoval znalecký posudok č. 14/2024 zo 4. apríla 2024, ktorý v záveroch okrem iného uviedol, že u sťažovateľa nezistil schizofrénnu ochorenie a je schopný chápať zmysel trestného konania. Do konania bol predložený už uvedený znalecký posudok MUDr. Miroslava Čerňana. Vzhľadom na rozporné znalecké posudky krajský súd pribral do konania na účely vypracovania kontrolného znaleckého posudku znalecký ústav, ktorý vypracoval znalecký posudok č. 43/2024 z 15. januára 2025 a v záveroch okrem iného uviedol, že sťažovateľ netrpí duševnou chorobou – schizofréniou a je schopný chápať zmysel trestného konania. Znalecký posudok znaleckého ústavu považuje sťažovateľ za jednostranný, tendenčný a vypracovaný bez priamej účasti psychiatra na skúmaní zdravotného stavu sťažovateľa.

9. V danej veci došlo k extrémnemu vybočeniu z pravidiel upravujúcich predmetné konanie, preto sú dané podmienky na intervenciu ústavného súdu vo vzťahu k napadnutým uzneseniam, ktorými bolo rozhodnuté o procesných otázkach.

10. Za porušenie práva na obhajobu považuje sťažovateľ odmietnutie svojho návrhu na ustanovenie iného znaleckého ústavu, ktorý urobil v rámci sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresného súdu. V Slovenskej republike sa nachádzajú viaceré kvalifikované znalecké ústavy na vyšetrenie zdravotného stavu, primárne z odboru psychiatrie. Vzhľadom na medicínsku liečbu sťažovateľa nie je potrebné jeho vyšetrenie psychológom. Tým, že krajský súd sa uvedeným návrhom nezaoberal, porušil právo sťažovateľa na obhajobu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04)].

III.1. K napadnutému uzneseniu okresného súdu v spojení s opravným uznesením:

12. Sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu okresného súdu v spojení s opravným uznesením podal sťažnosť podľa Trestného poriadku. Krajský súd ako sťažnostný súd námietky sťažovateľa vecne posúdil a o sťažnosti rozhodol napadnutým uznesením z 29. mája 2025 tak, že sťažnosť zamietol. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ na ochranu svojich práv využil dostupný právny

prostriedkov nápravy – sťažnosť podľa Trestného poriadku. Uplatnenie právomoci krajského súdu ako sťažnostného súdu predstavuje prekážku pre uplatnenie právomoci ústavného súdu preskúmať ústavnú udržateľnosť právnych záverov okresného súdu.

13. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K napadnutému uzneseniu krajského súdu:

14. Vychádzajúc z princípu subsidiarity, ústavný súd tiež zdôrazňuje, že ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súde podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

15. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07). Okrem už uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených. V prebiehajúcim trestnom konaní, resp. v konaní, ktoré bolo iba začaté, možno i prípadné protiústavné procesné vady napraviť v rámci celého konania obvyklým a zákonom predvídateľným spôsobom, a to predovšetkým samotnými všeobecnými súdmi. Ingerenciu ústavného súdu do rozhodovania orgánov činných v trestnom konaní je preto v prípravnom trestnom konaní potrebné považovať, azda s výnimkou úplne mimoriadnej situácie, za neprípustnú (I. ÚS 288/2019). Podobný prístup je potrebné aplikovať aj v prípade prebiehajúceho trestného konania súdneho.

16. V spojitosti s už uvedenými skutočnosťami ústavný súd zastáva názor, že napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým tento ako sťažnostný súd rozhodol o procesnej otázke (pribratie znaleckého ústavu), by mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľa len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľa, ktorý bol týmto uznesením spôsobený, pričom by sa negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania (rozhodnutie o vine) a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach (III. ÚS 30/2010, III. ÚS 421/2016, I. ÚS 417/2025), čo nie je sťažovateľov prípad, keďže sťažovateľ má možnosť ochrany svojich práv uplatňovať v rámci

prebiehajúceho trestného konania súdneho, osobitne na hlavnom pojednávaní a aj mimo neho pri realizácii svojho práva na obhajobu, práva vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, práva navrhnúť a predkladať vlastné dôkazy, prípadne v opravných konaniach.

17. Ústavný súd poukazuje na § 306 a nasledujúce Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, pričom obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže toto odvolanie podať pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to odkazuje na § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého odvolací súd zruší napadnutý rozsudok (okrem iného, pozn.) a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali (najmä preto, lebo boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby), b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku (najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení, alebo preto, lebo sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie), c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy. Ďalej poukazuje na § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. V nadväznosti na to odkazuje na § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa rozhodnutím podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku rozumie (okrem iných) aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) [rozsudok a trestný rozkaz] až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol. Napokon v tomto kontexte ústavný súd osobitne zdôrazňuje dôvod dovolania (ak sťažovateľ poukazuje na porušenie svojho práva na obhajobu) podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, v zmysle ktorého dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, alebo na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (v kontexte s námietkou o pribratí znaleckého ústavu), podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, alebo podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

18. Na podklade uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ má v systéme trestného konania k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby vstupoval v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania vo veci sťažovateľa a nepripustne si tak predčasne uzurpoval právomoc iných orgánov verejnej moci. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv sťažovateľa nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy). Napriek tvrdeniu sťažovateľa o potrebe kasačného zásahu ústavného súdu už v tomto štádiu predmetného trestného konania nenašiel v jeho argumentácii dôvod na taký postup, a teda aj zmenu svojej už ustálenej judikatúry.

19. V nadväznosti na už uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu